

Islaam

DIINEY CET Ia AK XEL AK TEXE

Ci turu Yàlla miy Aji-Yërëm képp ku nekk ci kaw suuf jagleel ko jullit ñi ca allaaxira laay tàmbalee.
NDAX LAAJ NGA SA BOOPP ?:

Kan moo bind asamaan ak suuf ak la ca nekk ci ay mbindéef yu màgg ? Ana kan moo defar nosiinu àdduna wu jekk wuñu xarañe wii lool ?

Naka la àdduna bu màgg bii man a nonewoo ci ay tëraliinam yi koy tënk tënk gu sew ak lu jamono yàgg-yàgg?

NDAX ÀDDUNA BII MOO BIND BOOPAM ? WALLA DAFA AM TE BÀYYIKOOWUL CI LENN?
WALLA daa jekki rekk am?

KAN MOO LA BIND?

Kan moo Tèral tëraliina wu yéeme wii ci yiy doxaliin saw yaram ak yaramu yiy dundu?

KENN DU NANGGU ÑU NE KO KÈRGII DAFA AM TE KENN TABAXU KO! WALLA ñune ko lu amul moo amal kër gile! Naka la lenn ci nit ñi di gëmee ne àdduna bii dafa am te kenn amalu ko? NAKA LA BOROOM XEL DI NANGOO ñu ne ko àdduna bu nosu bii dafa jekki rekk am noonu ?

WÓORNA NE AM NA BUUR BU MÀGG MOOM MOO BIND TE TEYDOXAL ÀDDUNA BI AK LI CI BIIRAM, TE MOOY YALLA MU SELL MI TE KAWÉ.

BOROOM BU SELL BI YÓNNEE NA NU AY YÓNENT, WÀCCE CI ÑOOM AY TÉERÉ (NDEEY), BI CI MUJJ MUY ALXURAAN JU TEDD JI MU WÀCCE CI MUHAMMAT MIY YONENTE BI MUJJ, CI BIIR TÉERE YOOYU AK YONENT YOOYU:

LANU XAMALE BOPPAM AK AY MELOKAANAM AK ÀQAM CI NUN, MU LEERAL ÀQ JI NU KO AMEEL.

MU XAMAL NU NE MOOM MOOY BOROOM BI BIND MBINDÉEF YI, TE AJI-DUND LA DU FAATU, TE MBINDÉEF YÉPP MOO LEEN TÈYYEEL BOPPAM TE MOOY KILEEN NOT MOOY KI YORE SÉEN I BIR.

MU XAMAL NU NE BOKKNA CI AY MELOKAANAM PEEG GU MU PEEG LÉPP CI XAM-XAM BA, TE MOOM AJI-DÉGG LA AJI-GIS LA AMUL DARA LU KO UMPU CI ASAMAAN AK SUUF.

BOROOM BI MOOY KIY DUNDU DUNDU GU SAX MOOY KIY TAXAWU LÉPP, MOOY KI NGA XAM NE DUNDUG BÉPP MBINDÉEF CI MOOM LA BÀYYIKOO. (اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ الْعَظِيمِ {YALLA MOOY BOROOM TUR WII DI ALLAH, AMUL KENN KUÑU WAR A JAAMU CI DÉGG KUDUL MOOM, MOOY BOROOM DUNDU GU SAX, MOOY KIY TAXAWU LEPP, DU GÈMMEENTU DU NELAW, MOOY BOROOM LI CI ASAMAN YI AK SUUF SI, ANA KAN MOOY RAMMU FA MOOM CI LUDUL NDIGALAM? XAM NA LI CI SEEN BIIR AK LI CI SEEN GINAAW, DU ÑU PEEG DARA CI XAM-XAMAM NDARE LU KO SOOB, TOOGOM BA ÈPP NA ASAMAN YI AK SUUF TE WATTU LEEN DU KO DIISAL, MOOM REK MOOY KI KAWÉ TE MOOM REK MOOY KI MAAGG. }[AL BAXARA: 255].

MU XAMAL ÑU NE MOOY BOROOM BI MELOWOO MELOKAAN YU MAT YI, MU WÈRSAGAL NU XEL AK YÈG-YÈG BUY MANA SEETLU KEEMAANI MBINDEEFAM YI AK KÀTTANAM MUY LUÑUY WAN MÀGGAAYAM AK DOOLEEM AK MATUG MELOKAANAM YI MU JÈMBAT CI NUN (SET) GUNUY WAN NE DU KUY MELOWOO MELOKAAN YU MÀNKI.

MU XAMAL NU NE MOOY BOROOM BI TIIM ASAMANAM YI TE DUGUL CI BIIR DÉND BI TE DÉND BI IT WÀCCUL CI MOOM.

MU XAMAL NU NE DAFA WAR CI NUN NU JÉBBALUL KO NDAX MOO NU BIND MOO BIND ÀDDUNA BI TE MOOKOOY DOXAL.

AJI-BIND JI MOOY BOROOM MELOKAAN YU MÀGG YI, MELOWOO WUL AG ÑÀKK WALLA AG YÉES, TE MOOM BOROOM BI DU FÀTTE TE DU NELAW TE DU LEKK; TE AMUL DOOM, BÉPP YAX MBIND MU AM LU WUUTEEG MÀGGAAYU BOROOM BI BOOKKUL CI LI WER JUGE CI YONENT YI -YAL NA LEEN YALLA DOLLI JÀMM.

YALLA MU KAWÉ MI WAX NA CI ALXURAN: (قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ * {NEEL LIY MBIR TEY MBIR MOOY YALLA KENN LA * اللَّهُ الصَّمَدُ * (YALLA MOOY KI ÑUY JUBLU CI JÉPP AAJO * لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ * JURUL KENN TE KENN JURU KO * أَحَدٌ * كُفُوا أَحَدٌ * (TE AMUL KENN KUY NAWLEEM)}[LIXLAAS :1-4]

BOO GÈMEE BOROOM BI NDAX DA NGA XALAAAT BENN BIS CI LI TAX ÑU BIND LA ? AK LAN LA YALLA NAMM CI NUN? AK LAN MOOY JUBLUWAAYU SUNUG NEKK FI ?

NDAX XEL NANGU NA YALLA BIND NU BA NOOPPI BĒRGĒL NU? WALLA NDAX XEL NANGU NA YALLA BIND MBINDEEF YÉPP CI LUDUL BENN NAMMEEL?

CA DĒGG-DĒGG BOROOM BU MÀGG BI XAMAL NA NU JUBLUWAAY BI TAX MU BIND NU, TE MOOY JAAMU KO MOOM DONĠ, AK LI MU NAMM CI NUN! MU XAMAL NU IT NE MOOY KI YELLO JAAMU, MU LEERALAL NU JAARE KO CI YÓNENTE YI NAKA LANU KOY JAAMOO ? NAKA LANU KOY JEGEE CI DEF AY NDIGALAM BÀYYI AY TEREEM ? NAKA LANUY AME NGĒRĒMAM ? NAKA LA NUY MOYTOO MBUGĒLAM? MU XAMAL NU FA NUY MUJJ GANNAAW DEE!!?

MU XAMAL NU NE DUNDU GII NATTU KESE LA, WAAYE DUNDU DĒGG-DĒGG GU MAT SĒKK MOOY GU ALLAAXIRA GANNAAW DEE!!.

MU XAMAL NU IT NE: KU JAAMU YÀLLA KOM NI MU LA KO DIGALEE, BÀYYI LI MU KO TERE; DAY AM DUNDU GU TEEY CI ÀDDUNA, AM XÉEWAL GU SAX CA ALLAAXIRA, WAAYE KU KO MOY WEDDI KO DANA AM AG TEXEEDI CI ÀDDUNA, AK MBUGAL MU SAX DÀKK CA ALLAAXIRA.

TE IT NU XAM NE MANU NOO WÉY CI DUNDU GII TE KENN DU DAJEEK PAYUG LAMU JĒF CIW YIW MBAA AB SAFAAN, TE DEESUL MBUGAL TOOŃKAT YI, DEESUL FAY IT ÑIDOON RAFETAL.

SUNU BOROOM XAMAL NA NU NE: AM NGĒRĒMAM AK MUCC CI MBUGALAM DU AME CI LUDUL DUGG CI DIINEY LISLAAM, NGA XAM NE MOOY JĒBBALUL YALLA, AK JAAMU KO MOOM DONG, WOMMATUL KO CI TOPP KO, AK NANGU SARIHA, YÀLLA XIBAARE NAŃU NE DU NANGU JENN DIINE JUDUL LISLAAM, YÀLLA NEE NA: (وَمَنْ يَتَّبِعْ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ) (KU SÀKKU JENEEN DIINE JUDUL LISLAAM; DEESU KO KO NANGUL TE MOOM ÈLLĒG ALLAAXIRA DAY BOKK CA WAY-SOOY ÑA [AALI IMRAAN: 85].

KU XOOL LI ĒPP CI LI NIT Ñi DI JAAMU TAY; DANA GIS KUY JAAMU NIT AK KUY JAAMU XĒRĒM AK KUY DIAAMU BIDDIW, TE NIT KU AM XEL WARUL A JAAMU KUDUL YÀLLA BOROOM MELOKAAN YU MAT YI! NAKALAY JAAMOO MBINDEEF MU MEL NI MOOM WALLA MU YÉES KO! KIŃU WARA JAAMU DU MBINDEEF DU XĒRAM DU GARAB DU BAAYIMA !

DIINE YI ÑUY JAAMOO YÀLLA TAY BUDUL LISLAAM REKK YÀLLA DU KO NANGGU, NDAX ÑOOM AY DIINE LAŃU YU BÀYYIKOO CI MBINDĒEF YI, WALLA SAX DIINE YOO XAM NE CA YÀLLA LA BÀYYIKOO WAAYE LOXOB DOOMU AADAMA SOPPI NA KO, BUDEE LISLAAM NAK MOOY DIINEY YÀLLA JI NGA XAM NE DU SOOPEEKU, TA TÉEREEM BI MOOY ALXURAN DI TÉERE BUŃU SÀMM NIKI NI KO YÀLLA WÀCCEE TE MOO NGI CI LOXOY JULLIT YI BA TAY, CI LÀKK WI MU WÀCCE WOON CI YONENT BU MUJJ BI.

BOKK NA CI COSAANI LISLAAM YI NGA GĒM MBOOLEEM YONENT YI YÀLLA YÓNNI TE ÑOOM ÑÉPP AY MBINDEEF LAŃU, YÀLLA MOO LEEN DĒGĒRALE AY MANDARGA AKI KÉEMAAN, MU YÓNNI LEEN NGIR ÑUY WOOTE CI JAAMU KO MOOM DONG TE BAŃKOO BOKKALE.KI MUJJ CI YONENT YI MOOY MUHAMMAT -YAL NA KO YÀLLA DOLLI XÉEWAL AK MUCC- MU YÓNNI KO TĒRĒLINAM WU MUJJ WIY FOLLI MBOOLEEM TĒRĒLIN YI KO JIITU MU DĒGĒRALE KO AY KÉEMTAAN YU MÀGG, BA CA GĒN A MÀGG MOOY ALXURAN DI KÀDDUG YÀLLA BOROOM MBINDEEF YI, MUY TÉERE BI GĒN A MÀGG BU MBINDEEF XAM, MUY LOTTLOO CI AY BAATAM AK UG NOSOOM AK LI MU LÀMBOO AK AY ÀTTEEM, NJUB GUY TAXA TEXE ÀDDUNA AK ALLAAXIRA CI LA NEKK, MU WÀCC KO CI LÀKKU ARAAB.

BARINA AY TEKTALI XEL AK YU XAM-XAM YUY SAXAL CI LU ÀNDUL AK SIKK-SÀKK NE ALXURAN JII MOOY KÀDDUG YALLA, TE MĒNUL NEKK JĒFI MBINDEEF.

BOKKNA CI COSAANI LISLAAM YI GĒM MALAACA YI , AK GĒM BIS BU MUJJ BA, FA YALLA DI DEKKALE JAAM YI CI SEENI BÀMMEEL BISUB TAXAWAAY BA NGIR ATTE LEEN CI SEENI JĒF, KU DEF LU BAAX TE FEKK MUY AJI-NGĒM; DAY AM XÉEWAL GU SAX DÀKK CA ÀJJANA, WAAYE KU WEDDI BA NOPPI DEF LU ÑAAW; DANA AM MBUGAL MU MÀGG CA SAWARA, BOKKNA CI COSAANI LISLAAM NGA GĒM LI YÀLLA DOGAL MOO XAM AW YIW LA MOO XAM AB SAFAAN LA. DIINEY LISLAAM MOOY YOON WU MAT SĒKK NGIR DUNDU, MOOY DÉPPOO AK NI YÀLLA BINDEE NIT, MOO DÉPPOO AK UM XEL, TE BAKKAN YI MUCC-AYIB YÉPP DAŃUKOY NANGU, YÀLLA MU MÀGG MI MOOKO TĒRĒLAL MBINDEEF YI, MOOY DIINEY YIW AK TEXE NGIR NIT ÑÉPP CI ÀDDUNA AK CI ALLAAXIRA, DU RÀŃETLE XEET CI KAW XEET, WALLA MELOKAAN CI

WENEEN MELOKAAN, NIT ÑÉPP ÑOO CI YAM, KENN DU RÀÑEEKU CI KAW KENN LUDUL CI JĒFAM JU BAAXI.

Yàlla mu kawe mi nee na:(مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِّنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنْتَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّهٗ حَيٰوةً طَيِّبَةً وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرَهُم بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ) (KU DEF LU BAAX MOO XAM GÓOR LA WALLA JIGÉEN TE MU DEF KO CIG NGĒM; DANAŃU KO DUNDAL DUNDU GU TEEY, TE DAAŃUKO FAY PAY GU GĒN A TAARU LAMUDOON DEF)[ANNAHLU :97]

BOKKNA CI LI YÀLLAY FEDDALI CI TÉEREEM BU TEDD BI WARUG GĒM YÀLLA MUY SA BOROOM DI KI NGAY JAAMU, WAAYE GĒM LISLAAM MUY SA DIINE, GĒM MUHAMMAT MUY SA YONENT. DUGG CI LISLAAM WARTEEF LA NIT AMU CI LUMUY TÀNN; ĒLLĒG BIS-PENC FOOFA LA REGLE AK PAY NEKK; KU GĒM YÀLLA NGĒM GU DĒGGU; DANA AM TEXE GU MÀGG. WAAYE KU WEDDI YÀLLA ;DANA SOOY SOOY GU FĒS

Yàlla mu kawe mi nee na:(وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ يَدْخُلْهُ جَنَّاتُ جَنَّتِ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ...) (KU TOPP YÀLLA AK YONENT BI; YÀLLA DANA KO DUGAL ÀJJANA YOO XAM NE AY DEXI XÉEWAL ÑOOY DAW CI SEEN SUUF ÑU SAX FA DÀKK, LOOLU MOOY TEXE GU MÀGG, وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَتَعَدَّ حُدُودَهُ، وَيَتَعَدَّ حُدُودَهُ، {KU MOY YÀLLA AK YONENT BI JĒGGI AY DiGAM; DANA KO DUGAL SAFARA MU SAX FA TE DANA FA DAJEEK MBUGAL MUY TOROXALE).[ANNISA :13-14]

KU BĒGG A DUGGU CI LISLAAM NA WAX : (MAA NGI SEEDE NE AMUL BENN BUUR BU ÑU WAR A JAAMU, JAAMU GA DI JARIÑ ÑÀKKA JAAMU GA DI LOR KU DUL YÀLLA, TE MAA NGI SEEDE NE MUHAMMAT YONENTEB YÀLLA LA.) XAM MAANA MI TE GĒM KO ,CI LOOLU LAY NEKKE JULLIT; SU KO DEFEE MUY JÀNG LI DES CI DIINEEM NDÀNK NDÀNK NGIR MU MAN A TAXAWE LI YÀLLA WARAL CI MOOM..

Islaam

DIINEY CET la AK XEL AK TEXE

KAN MOO LA BIND?

NDAX XEL NANGU NA YALLA BIND NU BA NOOPPI BĚRGĚL NU? WALLA NDAX XEL NANGU NA YALLA BIND MBINDEEF YĚPP CI LUDUL BENN NAMMEEL?

TE IT NU XAM NE MANU NOO WĚY CI DUNDU GII TE KENN DU DAJEEK PAYUG LAMU JĚF CIW YIW MBAA AB SAFAAN, TE DEESUL MBUGAL TOOŃKAT YI, DEESUL FAY IT ŃIDOON RAFETAL.